

Lifelong
Learning
Programme

IZOBRAŽEVANJE OSEB S POSEBNIMI POTREBAMI

Ljudje/osebe s **posebnimi potrebami** so enakopravni del družbe, z enakimi pravicami in možnostmi, da lahko vplivajo na svoje življenje.

V človekovi moči je, da na nenehno spreminjajočih se podlagah ustvarja in uporablja svoje znanje učinkovito.

Da bi osebam s posebnimi potrebami lahko zagotovili uspešno udeležbo v mreži pridobivanja ustreznih znanj in veščin v vseh življenjskih obdobjih, nudijo vsebine **specialne in rehabilitacijske pedagogike** podporo, ki jo potrebuje posameznik glede na potrebe in sposobnosti.

Uspešnost posameznika v različnih organizacijskih oblikah, ustanovah, neformalnih okoljih, omogoča predvsem ustrezno prepoznavanje njegovih značilnosti ter močnih področij, oceno stanja, ter ustrezno usmeritev v osebo usmerjen cilj.

OSEBE S POSEBNIMI POTREBAMI

- otroci z motnjami v duševnem razvoju
 - slepi in slabovidni
 - gluhi in naglušni
- otroci z govorno-jezikovnimi motnjami
 - gibalno ovirani
 - dolgotrajno bolni otroci
- s primanjkljaji na posameznih področjih učenja
 - otroci z vedenjskimi in čustvenimi motnjami

otroci z avtističnimi motnjami

LAŽJE MOTNJE V DUŠEVNEM RAZVOJU

IQ 50-70

prilagojen program z nižjim izobrazbenim standardom

O.Š. s prilagojenim programom

program se bistveno razlikuje

poudarek na praktičnih predmetih

snov je prilagojena njihovim intelektualnim sposobnostim

vkjučujejo se v nižje poklicno izobraževanje

se zaposlijo

sposobni so skrbeti zase

integracija - inkluzija

Motnje v duševnem razvoju odražajo resnejše primanjkljaje v delovanju posameznika.

Označujejo predvsem znižanje intelektualnega delovanja in hkrati primanjkljaja v veščinah prilagajanja na dveh ali več področjih;

Lažje motnje v duševnem razvoju

KOMUNIKACIJI

SKRBI ZA SAMEGA SEBE

SOCIALNIH VEŠČINAH

SAMOODLOČANJU

ŽIVLJENJU V DRUŽINI

ORGANIZACIJI PROSTEGA ČASA

POZORNOSTI

ANALIZI, SINTEZI

POMNENJU

FUNKCIONALNEM ZNANJU ŠOLSKIH VSEBIN

POMOČ IN PODPORA

POZNATI RAZVOJNE ZNAČILNOSTI

POZNATI MOČNA PODROČJA

PONUJITI MOŽNOST ZA RAZISKOVANJE OKOLJA

PONUJITI DOVOLJ ČASA IN PRILOŽNOSTI

PONUJITI MOŽNOST ZA PREMAGOVANJE TEŽAV

ZAUPNO, TOPLO, DOMAČE OKOLJE

SPREJEMANJE OB NEUSPEHIH

TIMSKO DELO

SODELOVANJE S STARŠI

ZMERNE MOTNJE V DUŠEVNEM RAZVOJU

I.Q. 35 -50

Imajo zmanjšane sposobnosti za samostojno delo, skrbijo za svoje osnovne potrebe.

znižana motivacijska sfera
Posebni program (OVI)

TEŽJE IN TEŽKE MOTNJE

I.Q. 25 – 35 in manj

Imajo tako zmanjšane sposobnosti, da so omejeni v gibanju, govoru, v skrbi za svoje osnovne potrebe, lahko se priučijo za najbolj enostavna opravila.

varstvo in nega

Posebni program VIZ

OSEBE NA MEJI INTELEKTUALNIH SPOSOBNOSTI

I.Q. 70 - 85

Zmanjšane

intelektualne sposobnosti

- posledica kompleksnih dednih faktorjev
 - urejene družinske razmere
 - delovne navade
 - primerno okolje
 - individualizirani program

Znižan nivo intelektualnega delovanja

- motene sposobnosti znotraj splošnega intelektualnega delovanja
 - zdravstvene težave

Kulturno ogroženi in zanemarjeni

- socialno – emocionalno šibke družine

POMOČ IN PODPORA

- individualizirani program
 - močna področja
 - sodelovanje s starši
 - sodelovalno učenje
 - podporne tehnike

SLEPI IN SLABOVIDNI OTROCI

SLABOVIDNI OTROCI

ostrina vida 5-30%

vid uporablja

počasnejši tempo

rdeče, vnete in vlažne oči

predmete drži preblizu (kratkovidnost)

predmete drži predaleč (daljnovidnost)

dvigne glavo in gleda proti stropu

težko ali ne more gledati predmetov v gibanju

pogosti glavoboli

je razdražljiv in jezen

SLEPI OTROCI

ostrina vida 0-5%

ne vidi nič

Braillova pisava

stereotipni gibi (zibanje, potiskanje prstov v oči, vrtenje,
cepitanje)

nogam posvečajo več pozornosti kot rokam

pasivnost, pomanjkanje samoiniciative

strah

POMOČ IN PODPORA

Didaktični pripomočki in oprema

povečan tisk, fotokopije

papir se ne blešči in ni intenzivno bel

fotografije in slike – jasne in kontrastne

prilagojena računalniška oprema

prilagojeni načini preverjanja in ocenjevanja

pogosta preverjanja znanja

več časa

pomočnik

Braillova pisava

optakon (el. naprava za branje pisave)

debelejši papir

Braillov pisalni stroj, metri, tehtnica, merilec denarja,

geometrijski pribor za slepe

lupa ali elektronsko povečalo

govoreč kalkulator

reliefne nalepke

bela palica

Prostor

primerna osvetlitev
ustrezen sedežni red
sedi na istem mestu
prostor za pripomočke
dobro označen prostor
označevanje nadstropij
kontrastne barve stebrov, vrat, ograj

individualizirani program
individualne prilagoditve
VIZ program OŠ

GLUHE IN NAGLUŠNE OSEBE

NAGLUŠNA OSEBE

40 – 80 DECIBELOV

NAGLUŠNA OSEBE

NAD 82 DECIBELOV

stopnja in čas nastanka izgube sluha

POMOČ IN PODPORA

Didaktični pripomočki in oprema

akustični pripomoček

pisno gradivo (miselni vzorci, ključne besede, povzetki)

pri učenju razčlenitev na manjše vsebinske miselne enote

pripomočki in učila za nazornost pouka (računalnik, video filmi)

raznovrstna učila, makete, modeli

prilagojeni načini preverjanja
ponovitev razlag z različnih vidikov
sprotno preverjanje razumevanja
več časa
jasen in razločen govor
govorno zahtevne vsebine v uvodnem delu/na začetku dneva
uporaba vizualnih pripomočkov
uporaba različnih metod dela

Prostor

ugodne akustične razmere v prostoru
stalen in neposreden stik z osebo
pomoč uspešnega učenca

individualizirani program
individualne prilagoditve
VIZ program OŠ

OTROCI Z GOVORNO JEZIKOVNIMI MOTNJIAMI **POMOČ IN PODPORA**

Didaktični pripomočki in oprema

za prenos informacij so potrebni vsi čutni kanali

didaktični pripomočki(računalnik, video filmi, diaproyektor)

diktafon

raznovrstna učila, makete, modeli

pri učenju razčlenitev na manjše vsebinske miselne enote

Prostor

neposreden stik z osebo

pomoč sovrstnika (ponovitev navodila, ponudba že znanega besednega izraza)

individualizirani program

individualne prilagoditve

VIZ program OŠ

GIBALNO OVIRANI OTROCI

vrsta in stopnja gibalne oviranosti

POMOČ IN PODPORA

Didaktični pripomočki in oprema

didaktični pripomočki in učila

 dodaten učni material

 prilagojeni zvezki in učni listi

 dodatno prilagojen didaktični material

Prostor

arhitektonske ovire

 prilagojeni prostori

 mobilnost

 prilagojen delovni prostor

OTROCI S ČUSTVENIMI IN VEDENJSKIMI MOTNJAMI

moteče vedenje v zvezi z poukom (pozabljanje, klepetanje, zamujanje)

moteče vedenje v odnosu do sovrstnikov in učiteljev (pavlihasto vedenje, prepiranje, žalitve, nastopaštvo, agresivno odzivanje)

moteče vedenje do lastne neuspešnosti (apatičnost, izmikanje šolskim dolžnostim, izostajanje od pouka)

disocialno vedenje (povzročanje škode, tatvine, fizična obračunavanja, trpinčenje)

POMOČ IN PODPORA

osebni odnos (klic po imenu, sprejemanje, do njegovih šibkih točk smo strpni, zavzemanje zanj)

socialno pedagoški pristop (omogočiti osebni uspeh, spodbuditi k različnim dejavnostim, sprostivne dejavnosti, odmori)

skrb za socialno ugoden položaj (strpen odnos, poudarjanje pozitivnih lastnosti, delo v parih, bližina odrasle osebe, zadolžitve)

skrb za učenčevo samopodobo (ga pohvalimo – realno, odgovorne naloge pomembne za skupino, vključevanje v dejavnosti - ki ga zanimajo, s strpnostjo smo vzgled ostalim sovrstnikom)

delo s starši

- ima izostren občutek za otroka
 - zna potrpežljivo počakati
 - svoje zahteve in pričakovanja nenehno individualizira
 - nenehno preverja ali otrok zmore slediti zahtevam in tempu igre
 - kontinuirano spremlja otrokov napredek
 - krepi socialno integracijo v skupini
 - dobro mora poznati značilnosti in sposobnosti otroka
- nudi možnosti za razvijanje skrbi za samega sebe, samostojnosti, iniciativnosti
- navodila naj bodo oblikovana v strukturo stavka in ustreznega besednjaka
 - beleženje
 - vrednotenje ciljev

INDIVIDUALIZIRAN PROGRAM

Vodič

Učenčeva raven dosežkov

(razvoj, znanje, funkcioniranje, ovire)

Merljivi cilji (manjši koraki)

Dodatne storitve

Prilagoditve (kje ne bo sodeloval!)

Kako bomo merili otrokov napredek

Kako bodo starši o napredku obveščeni

Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v RS 2011

Skupine OPP in poimenovanje skupin

Zgodnja obravnava

Mreža izvajalcev predšolskih in šolskih programov
(referenčna šola, vrtec, podporni centri, strokovni centri)

Usmerjanje OPP

Ocenjevanje znanja in prilagojenega vedenja

Pomen in vsebina individualiziranega programa

Vzgojno izobraževalni programi in prehajanje med programi

Kadrovski pogoji

Hvala za pozornost

Barbara Hegedüš,
prof. def.,
CUDV Draga